

2025 RAMAZAN VAAZ SİLSİLESİ:

24.GÜN

İBADETLERDE DEVAMLILIK VE KULLUKTA İSTİKRAR !

(MÜ'MİNİN GERÇEK BAĞLILIĞI)

YAZAR: ALİ AYKAÇ

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : أَحَبُّ الْأَعْمَالِ إِلَى اللَّهِ أَدْوَمُهَا وَإِنْ قَلَّ

Allah'a en sevimli amel, az da olsa devamlı olanıdır.

Buhârî, Rikâk, 18.

iletişim : (0)541 934 3778 daha fazlası için: www.aliaykac.com

Bu içerik, yazarının izni olmadan kısmen veya tamamen kopyalanamaz ve dağıtılamaz. İlgili yasağa aykırı hareket eden kişiler hakkında, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'na göre telif hakları kapsamında yasal işlem başlatılacaktır.

بِسْمِ اللَّهِ، الْحَمْدُ لِلَّهِ، وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ

Hamd bizleri ibadetle yücelten, kulluk bilinciyle nimetlendiren, istikamet ve sebat üzere bir ömür sürmemizi murat eden **Allah'a** ﷺ mahsustur. **Salât ve selâm**, kullukta istikrarın en güzel örneği olan, ibadetlerinde sürekliliği hayatının şiarı haline getiren **Peygamber Efendimiz** ﷺ'e, onun âline, ashabına ve kıyamete kadar onun izinden yürüyen tüm mü'minlerin üzerine olsun!

Pek Aziz ve Muhterem Müslümanlar,

İnsan, istikrar ve süreklilik içinde varlığını sürdüren bir evrende yaratılmıştır. Güneş her sabah doğar, gece ile gündüz ilahi bir düzen içinde yer değiştirir, denizler dalgalanır ama sahile her defasında yeniden vurur, kalbimiz bir an olsun durmadan atar, nefesimiz kesintisiz akar. Kâinattaki bu ahenk ve devamlılık, Rabbimizin kudretiyle var olan nizamın en açık tecellisidir. Tıpkı kâinatta sürekliliğin esas olması gibi, kulun Rabbine olan bağlılığında da istikrar esastır.

Ancak insan, fani heveslerin, gelip geçici tutkuların, iniş çıkışlarla dolu bir hayatın içindedir. Bir gün Rabbine yakın hissederken, diğer gün gaflete düşebilir. **Bazen ibadetlerimizde coşkulu olur, bazen ise rehavete kapılırız. Fakat kulluk, geçici bir heyecan değil, ömürlük bir bağlılıktır. Kur'an-ı Kerim'de**

Yüce Allah: **“Emrolunduğun gibi dosdoğru ol.”**¹ diye emir buyurmaktadır.

İstikamet, dalgalar arasında savrulan bir gemi gibi değil, rotasını kıyamete kadar koruyan bir pusula gibi olmalıdır. Bu yolculukta istikrarı yakalamak, kulluğun esasını anlamaktan geçer. Nitekim Peygamber Efendimiz ﷺ de; “Allah’a iman ettik deyin, sonra da dosdoğru olun.”² buyurarak, bizlere öğüt vermiştir.

Demek ki, **sadece iman etmek yetmez; bu imanın gereğini, bir ömür boyu istikrarla yerine getirmek gerekir. Allah’a ﷻ kulluk etmek, yalnızca Ramazan ayına mahsus bir ibadet, yalnızca sıkıntılı anlarımızda sığınacağımız bir çare, yalnızca gençlik yıllarına hapsedilecek bir şuur değildir. Kulluk, her nefeste, her adımda ve her çağda devam etmesi gereken bir sorumluluktur.**

Bir anlığına hayatımızı gözden geçirelim. Namazı bir dönem düzenli kılıp sonra terk edenler, Ramazan’da huşu ile oruç tutup bayramdan sonra eski hâline dönenler, Kur’an’a hevesle başlayıp bir süre sonra raflara kaldıranlar... Hepimiz zaman zaman bu tür dalgalanmalar yaşarız. Ancak gerçek kulluk, anlık heyecanlarla değil, istikrarlı ve kararlı bir bağlılıkla

¹ Hûd, 11/112. فَاسْتَقِمْ كَمَا أُمِرْتَ

² Müslim, İman, 62. قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : قُولُوا آمَنَّا بِاللَّهِ ثُمَّ اسْتَقِيمُوا

mümkündür. Kur'an-ı Kerim'de istikrar sahibi müminler şu şekilde müjdelenmiştir: ***“Rabbimiz Allah’tır deyip de sonra dosdoğru olanlara korku yoktur, onlar üzülmeyeceklerdir.”***³

Bu ayet, kulluğun yalnızca bir sözle değil, istikrarla devam ettirilmesi gereken bir yolculuk olduğunu gösteriyor. Bir insanın ***“Rabbim Allah’tır”*** demesi, yalnızca bir iddiadan ibaret değildir. Asıl mesele, bu sözü hayat boyu fiiliyatta gösterebilmektir.

İstikrarın değerini anlamak için hayatımızdan birkaç örnek düşünelim:

- *Bir sporcu, belirli bir program dâhilinde sürekli antrenman yaparsa gelişir ve formda kalır. Ama bir süre spor yapıp sonra bırakan birinin kasları güçsüzleşir ve geriler.*
- *Bir öğrenci, her gün düzenli çalışırsa bilgi ve becerilerini artırır. Ancak yalnızca sınav zamanı ders çalışan biri, öğrendiklerini kısa sürede unuttur ve başarıda istikrarlı olamaz.*
- *Bir çiftçi, tarlasını her mevsim eker, sular ve bakım yaparsa mahsul alır. Ama sadece yağmur yağdığında suya güvenen biri, toprağının verimsizleştiğini görecektir.*

³ *Ahkâf, 46/13. إِنَّ الَّذِينَ قَالُوا رَبُّنَا اللَّهُ ثُمَّ اسْتَقَامُوا فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ*

İşte ibadetlerimiz de böyledir. Sürekli beslenmeyen bir kalp, zamanla manevi olarak zayıflar. Namaz kılan ama sürekliliği olmayan biri, tıpkı antrenman yapmayan bir sporcu gibi zamanla ibadetlerindeki duyarlılığı kaybeder. **Kur'an okumayı alışkanlık hâline getirmeyen biri, ilahi rehberin nurundan mahrum kalır.** Bu yüzden, Peygamber Efendimiz ﷺ bize şu uyarıyı yapmaktadır: ***“Allah’a en sevimli amel, az da olsa devamlı olanıdır.”***⁴

Yani, günde bir sayfa Kur'an okumak, haftada bir cüz okuyup bırakmaktan daha kıymetlidir. Her gün iki rekât teheccüd namazı kılmak, yılda bir kez yüz rekât namaz kılmaktan daha değerlidir. Allah katında makbul olan, sürekliliği olan ibadettir.

İbadet hayatında istikrarı sağlamak, bir insanın Allah’a ﷻ olan bağlılığının en büyük göstergelerinden biridir. Ancak insan doğası gereği iniş çıkışlar yaşar; bazen bir ibadet aşkıyla yanar, bazen de gaflete düşerek gevşer. Asıl mesele, bu dalgalanmalar karşısında sabit bir duruş sergileyebilmektir. Bir insanın ibadetlerini devamlı hâle getirmesi için önce kendisini tanıması gerekir. Çünkü nefsin en büyük oyunlarından biri, kişiye kendi zaaflarını unutturmaktır. Kimi zaman ***“Zaten yeterince iyisin”*** diyerek gaflete düşürür, kimi zaman da ***“Bu ibadetleri uzun vadede sürdüremezsin”*** diye ümitsizliğe kapı açar. Oysa istikrar, bir anda büyük işler yapmak değil, küçük

⁴ Buhârî, Rikâk, 18. قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : أَحَبُّ الْأَعْمَالِ إِلَى اللَّهِ أَدْوَمُهَا وَإِنْ قَلَّ

ama sürekliliği olan adımlarla ilerlemektir. Bu noktada, Peygamber Efendimiz'in ﷺ yaptığı bir duayı hatırlamak gerekir: ***“Ey kalpleri çeviren Allah! Kalbimi dinin üzere sabit kıl.”***⁵

Bu dua, insanın ne kadar değişken bir ruh hâline sahip olduğunu ve Allah'a ﷻ olan bağlılığının sabit kalması için O'na sığınması gerektiğini gösterir. Zira ibadet, sadece bir **alışkanlık meselesi değil, aynı zamanda bir nasip işidir**. İnsan bazen büyük bir şevkle ibadet ederken, bazen de içindeki boşluk sebebiyle en küçük bir ibadeti bile yerine getirmekte zorlanabilir. İşte böyle zamanlarda, **ibadetleri bir yük gibi değil, bir nimet olarak görmek gerekir**. Namaz, ruhun temizlenmesi için verilen bir mola, oruç, insan iradesini güçlendiren bir eğitim, Kur'an ise kalbe inen bir rahmettir. Eğer kişi, **ibadetleri sadece bir görev olarak algılsa, zamanla bundan yorulur ve uzaklaşır**. Ancak bunları **bir lütuf olarak gördüğünde, sürekliliği çok daha kolay olur**.

İstikrarın sağlanabilmesi için bir diğer önemli nokta, **ibadetleri bilinçli ve sistemli bir şekilde hayatın içine yerleştirmektir**. Büyük hedeflerle başlayıp kısa sürede tükenmek yerine, **küçük ama düzenli alışkanlıklar edinmek, uzun vadede daha güçlü bir ibadet hayatı oluşturur**. Örneğin, bir insan her gün bir cüz Kur'an okumaya karar verip bunu birkaç gün sürdürebilir, ancak bir süre sonra yorulup tamamen bırakabilir. Oysa her gün sadece iki sayfa Kur'an okumak, az

⁵ *Tirmizî, Kader, 7.* قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : يَا مُقَلِّبَ الْقُلُوبِ ثَبِّتْ قَلْبِي عَلَى دِينِكَ

ama devamlı olan ibadet anlayışına daha uygundur. Aynı şekilde, teheccüd namazına başlamak isteyen biri, bir anda gece üçte kalkıp uzun süre namaz kılmayı hedeflerse, kısa sürede pes edebilir. Bunun yerine, yatsı namazından sonra iki rekât nafile kılmakla başlarsa, bu alışkanlık zamanla yerleşir ve daha büyük ibadetlere kapı aralar.

İbadette istikrarı sağlayan bir diğer unsur da çevredir. Kişi, kendisini ibadete teşvik eden insanlarla beraber olursa, bu yolda daha sağlam ilerler. Bir öğrenci, ders çalışmayan bir arkadaş çevresindeyse zamanla kendisi de ders çalışmayı bırakır. Bir sporcu, antrenman yapmayan bir gruptaysa motivasyonunu kaybeder. Aynı şekilde, ibadetlerini aksatan ve bu konuda duyarsız bir çevrede bulunan bir insan, zamanla kendisi de bu gevşekliğe kapılır. Peygamber Efendimiz ﷺ bu gerçeği şu hadisinde çok net ifade eder: *“Kişi, dostunun dini üzeredir. O hâlde her biriniz kiminle dostluk ettiğine dikkat etsin.”*⁶

Bu yüzden ibadetlerinde sürekliliği sağlamak isteyen bir insan, namazlarını cemaatle kılmaya gayret etmeli, Kur'an halkalarına katılmalı ve sâlih insanlarla dostluk kurmalıdır.

Bazen insan, ne kadar dikkat ederse etsin, ibadetlerinde bir gevşeme yaşayabilir. Ancak burada önemli olan, hatanın

⁶ Ebû Dâvûd, Edeb, 16. قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : الْمَرْءُ عَلَى دِينِ خَلِيلِهِ فَلْيَنْظُرْ أَحَدُكُمْ مَنْ يُخَالِلُ

farkına varıp hemen toparlanabilmektir. Örneğin, bir kişi bir gün namazı kazaya bırakırsa, ertesi gün bunu telafi etmeli ve aynı hataya tekrar düşmemek için kendisine bir tedbir koymalıdır. Nafile oruç tutmaya alışan biri, bir süre sonra bu alışkanlığını kaybederse, hiç olmazsa ayda birkaç günle yeniden başlamalıdır. Günlerce Kur'an okumayan biri, ilk fırsatta tekrar eline almalı ve küçük hedeflerle istikrara geri dönmelidir. Çünkü şeytan, insanın yaptığı hataları büyüterek onu tamamen ibadetten uzaklaştırmak ister. Oysa Rabbimiz ﷻ kullarına tövbe kapısını açık tutmuş, hatalarından dönenleri rahmetiyle kuşatacağını bildirmiştir.

Bütün bu anlatılanlardan çıkan en önemli sonuç şudur: Allah'a ﷻ giden yol, istikrarla yürünecek bir yoldur.

Bir öğrenci sadece sınav zamanı çalışırsa başarılı olamaz, bir sporcu düzenli antrenman yapmazsa formunu kaybeder, bir çiftçi sadece hasat zamanı tarlasına yönelirse verim alamaz. Aynı şekilde, ibadetlerini sadece Ramazan ayında artırıp sonra gevşeyen bir insan da uzun vadede manevi anlamda güçsüzleşir. Oysa Allah ﷻ, kullarının az da olsa devamlı olan amellerini sever.⁷ O hâlde ibadet hayatında istikrarı sağlamak, ancak bilinçli bir gayret, sabır ve Allah'a ﷻ olan bağlılıkla mümkündür. Bu yolda yürüyen herkesin, zaman zaman yorulabileceğini ama önemli olanın yoldan çıkmamak olduğunu unutmaması gerekir.

⁷ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : أَحَبُّ الْأَعْمَالِ إِلَى اللَّهِ أَدْوَمُهَا وَإِنْ قَلَّ. *Buhârî, Rikâk, 18.*

Rabbimiz! Bizleri, kullukta istikrarı hayatımızın temel direği kılan, ibadetlerimizde devamlılık gösteren ve her an Rabbimize yönelen kullarından eylesin!

Rabbimiz! Bizleri, istikamet üzere sabırla yürüyen, kalp huzuru içinde her adımda sana yönelen ve amellerimizi sadece Senin rızan için yapan kullarından eylesin!

(Âmin!..)

وَأَخِرُ دَعْوَاهُمْ أَنِ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ، الفاتحه